

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

Republička radiodifuzna agencija raspisala je još jedan javni konkurs za izdavanje 20 dozvola za emitovanje radio programa sa lokalnim pokrivanjem na teritoriji opština Blace, Bosilegrad, Crna Trava, Dimitrovgrad, Lebane (dve dozvole), Niš, Trgovište, Sjenica, Boljevac, Golubac, Negotin, Ražanj, Arilje, Krupanj, Mokra gora (tri dozvole), Banja Koviljača i Kovin. Poslednji dan za podnošenje prijave je 2. mart 2011. godine.

Po članu 49. stav 2. Zakona o radiodifuziji, javni konkurs za izdavanje dozvola za emitovanje programa se obavezno raspisuje kada na osnovu Plana raspodele radio frekvencija postoje mogućnosti za izdavanje novih dozvola za emitovanje programa. U svojim ranijim izveštajima u više navrata smo ukazivali na neodrživost ovakvog zakonskog rešenja. Naime, u sklopu procesa donošenja Medijske strategije Srbije, jedno od retkih mišljenja koje niko nije sporio, bilo je da Srbija ima više elektronskih medija nego što je to ekonomski održivo. Raspisivanje novih javnih konkursa i izdavanje novih dozvola, za, po pravilu, u uslovima ekonomske krize i neuređenog medijskog tržišta, ekonomski neodržive radio stanice, pogoršava medijsku situaciju u zemlji. Raspisivanjem novih javnih konkursa, Republička radiodifuzna agencija moguće poštuje svoju zakonsku obavezu, ali istovremeno, svakako ne doprinosi racionalnom korišćenju radiofrekvencijskog spektra, niti razvoju radiodifuzije u Srbiji, već naprotiv, njihovom daljem urušavanju.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE (RATEL)

Republička agencija za elektronske komunikacije objavila je na svojoj Internet prezentaciji 9. februara 2011. godine obaveštenje o terminima za izradu tehničke dokumentacije i izdavanje pojedinačnih dozvola za korišćenje radio-frekvencija za radio-stanice za emitere kojima se po odlukama RRA izdaju dozvole za emitovanje televizijskog i radijskog programa za lokalna područja.

U konkretnom slučaju, radi se o 18 dozvola, 17 za lokalne radio stanice i jednu za lokalnu televiziju, koje je RRA izdala u postupku po javnom konkursu iz 2010. godine. Nakon što su istekli rokovi za ulaganje prigovora, odnosno nakon što je Savet RRA po uložnim prigovorima konačno odlučio, Savet je svoje odluke dostavio RATEL-u na dalje postupanje. RATEL je svojim obaveštenjem podnosiocima prijave pozvao da u roku od 30 dana, odnosno do 10.3.2011. godine, dostavi RATEL-u kompletnu tehničku i drugu dokumentaciju propisanu Pravilnikom o postupku izdavanja dozvole za radio-stanicu i podacima i dokumentaciji koji se podnose uz zahtev za pribavljanje dozvole za radio-stanicu. RATEL će u daljem postupku, a u skladu sa Zakonom o elektronskim komunikacijama i Zakonom o radiodifuziji, pod uslovima utvrđenim Zakonom o elektronskim komunikacijama i propisima koji uređuju ovu oblast, izdati dozvole za predajnike, koje su sastavni deo dozvole za emitovanje programa. Navedena procedura precizno je regulisana Protokolom o saradnji RRA i RATEL-a .

DRŽAVNI ORGANI

3. NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRBIJE

3.1. Kako je ranije u ovom izveštaju navedeno, tokom januara i februara 2011. Narodna skupština Republike Srbije nije raspravljala ni o jednom zakonu koji bi bio od posebnog značaja za medijski sektor.

3.2. Skupština je sredinom januara 2011. raspisala tender za radio-televizijske prenose skupštinskih zasedanja. U budžetu je za ovu namenu predviđeno 80 miliona dinara. Mediji su spekulisali da bi za prenose mogli biti zainteresovani RTS ili B92. Aleksandar Tijanić, generalni direktor RTS-a, izjavljivao je, međutim, da sa Skupštinom neće sklapati nove poslove dok mu ne budu isplaćeni dugovi za stare, a procenio ih je na 3,3 miliona evra. Tijanić je na toliki iznos opredelio gubitak koji je RTS imao zbog dosadašnjih skupštinskih prenosa. Iz B92, koji jeste bio zainteresovan da prenosi Skupštinu, ali na svom kablovskom kanalu, nisu bili zadovoljni uslovima tendera, koji nije platformski neutralan, te insistira isključivo na zemaljskom prenosu. Rok za prijavljivanje zainteresovanih medijskih kuća ističe 14. marta. Podsetimo, Skupštinska zasedanja do sada je, na svom drugom kanalu, poprilično nevoljno, prenosio RTS. Republička radiodifuzna agencija je, 24. septembra 2007. godine, donela obavezujuće uputstvo kojim je RTS obavezala da obavlja prenose svih sednica u dva redovna godišnja zasedanja Narodne skupštine. Nakon manje od mesec dana, pod pritiskom javnosti da se obavezivanjem na prenose Skupštine narušava programska nezavisnost javnog servisa, RRA je svoje obavezujuće uputstvo zamenilo preporukom

identičnog sadržaja, koje se RTS pridržavao, ističući istovremeno zahtev da mu direktni prenosi skupštinskih sednica budu plaćeni.

4. MINISTARSTVO KULTURE

4.1. Ministarstvo kulture raspisalo je početkom februara 2011. pet konkursa iz oblasti javnog informisanja, za sufinansiranje projekata i programa u oblasti javnog informisanja, za sufinansiranje projekata/programa u oblasti javnog informisanja na jezicima nacionalnih manjina, za sufinansiranje projekata/programa u oblasti informisanja osoba sa invaliditetom, za sufinansiranje projekata/programa u oblasti informisanja srpskog naroda u zemljama Regiona, kao i za sufinansiranje projekata/programa elektronskih javnih glasila sa sedištem na Kosovu i Metohiji. U budžetu Republike Srbije za svih ovih 5 konkursa opredeljeno je ukupno 96 miliona dinara.

4.2. I pored najave ministra Nebojše Bradića od 29. decembra prošle godine, sa sastanka u Ministarstvu kulture kome su prisustvovali predsednici novinarskih udruženja, medijskih asocijacija, Kancelarije Saveta Evrope, Delegacije EU i Misije OEBS-a u Republici Srbiji, da će do 20. februara 2011. biti predložen Nacrt medijske strategije, ni do kraja perioda na koji se ovaj izveštaj odnosi, nikakav Nacrt nije predložen. Tokom februara održano je više sastanaka predstavnika novinarskih i medijskih udruženja sa državnom sekretarkom u Ministarstvu kulture, Snežanom Stojanović - Plavšić i ministrom Bradićem, na kojima se razgovaralo o modalitetima uključivanja predstavnika udruženja i nezavisnih eksperata u izradu Nacrta medijske strategije. Definitivan dogovor, međutim, još nije postignut.

KOLEKTIVNE ORGANIZACIJE ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

U periodu na koji se ovaj izveštaj odnosi, nije došlo ni do kakvog pozitivnog pomaka koji bi se ticao rešavanja spornih odnosa između organizacija za kolektivnu zaštitu autorskog i srodnih prava i elektronskih medija u Srbiji. I pored toga što je Vlada Republike Srbije 9. decembra 2010. godine imenovala predsednika i članove Komisije za autorska i srodna prava, koja treba da da svoje mišljenje o tarifama kolektivnih organizacija, Komisija još uvek nije, shodno Zakonu a autorskom i srodnim pravima, dostavila reprezentativnom udruženju radiodifuznih emitera zahtev za dobijanje mišljenja o predlozima tarifa kolektivnih organizacija na izjašnjenje, čime se početak efektivne primene Zakona usvojenog još krajem 2009. godine, i dalje odlaže.

U međuvremenu, organizacija proizvođača fonograma - OFPS i organizacija muzičkih autora Srbije - SOKOJ, pokrenule su, ili inicirale pokretanje, više desetina sudskih postupaka protiv medija. O jednom od tih postupaka pisali smo u ovom izveštaju. Stiče se utisak da se oni pokreću krajnje arbitrarno i bez ikakve analize osnovanosti. OFPS je inicirao više od stotinu postupaka protiv stanica širom Srbije i njihovih direktora, slanjem predstavki Republičkoj radiodifuznoj agenciji. Republička radiodifuzna agencija oglasila se nenadležnom da po takvim predstavkama postupaju, te je iste prosledila javnim tužilaštvima. Javna tužilaštva po njima sada pokreću postupke za privredne presteupe za koje su propisane novčane kazne u rasponu od 100.000 do 3.000.000 dinara. OFPS u svojim predstavkama prigovara da emiteri ne šalju spiskove emitovanih fonograma u formatu OFPS-ovog obrasca objavljenog na Internet sajtu te kolektivne organizacije. Istovremeno, način dostavljanja spiskova emitovanih fonograma je regulisan i tarifom koju je takođe usvojio Upravni odbor OFPS-a i koja je i dalje važeća i od relevantnih akata je jedina objavljena u Službenom glasniku. Njom je propisano da je dostavljanje u formatu OFPS-ovog obrasca, samo jedan od alternativno predviđenih načina na koji se spiskovi mogu dostavljati, ali nikako ne i jedini. U primeru koji smo u ovom izveštaju opisali, Privredni sud u Leskovcu, postupajući kao prvostepeni, ovakvu argumentaciju nije uvažio. Medij se žalio Privrednom apelacionom sudu, čija se odluka po žalbi očekuje. Jedan od drastičnijih primera arbitrarnog i neosnovanog pokretanja postupaka je primer članice ANEM-a, radio stanice iz Niša, koja je na sudu zbog tužbe OFPS-a kojom se od nje traži da za čitavu 2008. godinu plati naknadu od 4% svojih prihoda, iako je tarifa koja je predviđala naknadu u tolikom iznosu van pravne snage još od maja 2008. godine, kada je novom tarifom najviši iznos naknade bio opredeljen na 3% od ukupnih prihoda. ANEM je ovim povodom od Zavoda za intelektualnu svojinu, kao organa nadležnog da vrši nadzor nad radom kolektivnih organizacija, i od Republičke radiodifuzne agencije, kao svog sektorskog regulatora, zahtevao preduzimanje najhitnijih mera kako bi mediji u Srbiji bili zaštićeni od samovolje kolektivnih organizacija.